

Εκκολπώματα παχέος εντέρου

Τι είναι, πότε δίνουν συμπτώματα και γιατί μερικές φορές χρειάζονται προσοχή

Τα εκκολπώματα είναι μικρές σακοειδείς προεκβολές του τοιχώματος του εντέρου, που εμφανίζονται κυρίως στο **παχύ έντερο** και ιδιαίτερα συχνά στο **σιγμοειδές**. Η απλή παρουσία τους λέγεται **εκκολπωμάτωση**. Είναι πολύ συχνό εύρημα, ιδίως όσο αυξάνει η ηλικία, και στους περισσότερους ανθρώπους δεν προκαλεί κανένα σύμπτωμα. Όταν όμως τα εκκολπώματα αρχίζουν να συνδέονται με πόνο, φλεγμονή ή αιμορραγία, τότε μιλάμε γενικότερα για **εκκολπωματική νόσο**.

Το πρώτο και πιο σημαντικό μήνυμα για τον ασθενή είναι ότι **τα περισσότερα εκκολπώματα είναι "ήσυχα"**. Πολλοί άνθρωποι μαθαίνουν ότι έχουν εκκολπώματα τυχαία, μετά από κολονοσκόπηση ή απεικονιστικό έλεγχο που έγινε για άλλο λόγο. Η ύπαρξη εκκολπωμάτων από μόνη της δεν σημαίνει ότι υπάρχει φλεγμονή, λοίμωξη ή ανάγκη για κάποια δραστική παρέμβαση. Αυτό που αλλάζει την κλινική σημασία είναι η εμφάνιση συμπτωμάτων ή επιπλοκών.

Όταν υπάρχουν συμπτώματα χωρίς οξεία φλεγμονή

Σε ένα μέρος των ασθενών υπάρχει αυτό που περιγράφεται ως **συμπτωματική μη επιπλεγμένη εκκολπωματική νόσος**. Σε αυτή την περίπτωση ο ασθενής έχει συνήθως **επίμονο ή υποτροπιάζον πόνο χαμηλά στην κοιλιά**, πιο συχνά αριστερά, μαζί με **αλλαγές στις κενώσεις**, όπως διάρροια, δυσκοιλιότητα ή εναλλαγή των δύο, συχνά με φούσκωμα.

Βασικό χαρακτηριστικό

Υπάρχουν ενοχλήματα, αλλά **όχι εικόνα συστηματικής οξείας φλεγμονής**, δηλαδή όχι ο τυπικός πυρετός και όχι το έντονα φλεγμονώδες επεισόδιο της εκκολπωματίτιδας. Αυτή η μορφή συχνά μοιάζει κλινικά με σύνδρομο ευερέθιστου εντέρου, γι' αυτό και χρειάζεται σωστή ιατρική αξιολόγηση.

Η σύγχυση του ασθενή

Για πολλούς ασθενείς, αυτό το στάδιο είναι που προκαλεί σύγχυση. Έχουν πόνο, φούσκωμα ή ασταθείς κενώσεις και θεωρούν ότι «φταίνει πάντα τα εκκολπώματα». Η αλήθεια είναι ότι τα συμπτώματα αυτά μπορεί πράγματι να σχετίζονται με εκκολπωματική νόσο, αλλά δεν είναι ειδικά. Γι' αυτό και ο γιατρός χρειάζεται να ξεχωρίσει αν πρόκειται για ήπια συμπτωματική εκκολπωματική νόσο, για οξεία εκκολπωματίτιδα ή για άλλο πρόβλημα του εντέρου.

Η οξεία εκκολπωματίτιδα

Η πιο γνωστή και κλινικά σημαντική επιπλοκή των εκκολπωμάτων είναι η **εκκολπωματίτιδα**, δηλαδή η φλεγμονή ενός ή περισσότερων εκκολπωμάτων. Η τυπική εικόνα είναι **πόνος στο αριστερό κάτω μέρος της κοιλιάς**, που εμφανίζεται οξέως ή υποξέως, συχνά μαζί με **πυρετό, ναυτία**, μεταβολή στις κενώσεις και αυξημένους δείκτες φλεγμονής. Παρ' όλα αυτά, η εικόνα δεν είναι πάντα ίδια σε όλους και τα συμπτώματα δεν είναι απολύτως ειδικά, γιατί παρόμοια εικόνα μπορεί να δώσουν και άλλες παθήσεις της κοιλιάς.

Μη επιπλεγμένη μορφή

Οι περισσότεροι ασθενείς με οξεία εκκολπωματίτιδα έχουν **μη επιπλεγμένη** μορφή, δηλαδή φλεγμονή χωρίς απόστημα, διάτρηση, συρίγγιο ή στένωση. Αυτό είναι σημαντικό, γιατί ο όρος «εκκολπωματίτιδα» ακούγεται συχνά πιο τρομακτικός από όσο είναι στην πραγματικότητα.

Επιπλεγμένη μορφή

Παρ' όλα αυτά, υπάρχει και ένα μικρότερο ποσοστό ασθενών που εμφανίζει **επιπλεγμένη εκκολπωματίτιδα**, και εκεί αλλάζει ουσιαστικά το επίπεδο σοβαρότητας.

Η αιμορραγία από εκκολπώματα

Μια άλλη μεγάλη κατηγορία επιπλοκών είναι η **εκκολπωματική αιμορραγία**. Η αιμορραγία αυτή είναι διαφορετικό πρόβλημα από την εκκολπωματίτιδα: δεν σημαίνει απαραίτητα φλεγμονή, αλλά ρήξη αγγείου σε περιοχή εκκολπώματος.

Σήμερα θεωρείται μία από τις **συχνότερες αιτίες αιμορραγίας από το κατώτερο πεπτικό**. Συνήθως εκδηλώνεται ως **ανώδυνη αποβολή αίματος από το ορθό**, που μπορεί να είναι ζωηρά ερυθρό ή πιο σκούρο/βυσσινί, ανάλογα με τη θέση και την ταχύτητα της αιμορραγίας.

- ❑ Στις περισσότερες περιπτώσεις η αιμορραγία σταματά μόνη της, αλλά όχι πάντα. Μερικοί ασθενείς χάνουν αρκετό αίμα ώστε να εμφανίσουν αδυναμία, ζάλη, πτώση της αιμοσφαιρίνης ή ακόμη και εικόνα αιμοδυναμικής αστάθειας. Η εκκολπωματική αιμορραγία έχει επίσης τάση **υποτροπής**, κάτι που την κάνει ιδιαίτερα σημαντική ιδίως σε μεγαλύτερες ηλικίες ή σε άτομα που λαμβάνουν αντιαιμοπεταλιακά/αντιπηκτικά.

Όταν τα συμπτώματα επιμένουν

Δεν τελειώνουν όλα με το πέρασμα ενός οξέος επεισοδίου. Ένα μέρος των ασθενών συνεχίζει να έχει **χρόνιο πόνο, φούσκωμα ή διαταραχές στις κενώσεις** μετά από εκκολπωματίτιδα. Άλλοι μπορεί να έχουν επαναλαμβανόμενα επεισόδια, ενώ ένα μικρό ποσοστό παρουσιάζει την εικόνα της λεγόμενης "**smoldering**" **εκκολπωματίτιδας**, δηλαδή επίμονου κοιλιακού πόνου με συνεχιζόμενα φλεγμονώδη ευρήματα στην απεικόνιση. Αυτό έχει σημασία γιατί ο ασθενής δεν πρέπει να ακούει απλώς ότι "είναι νευρικό έντερο" αν τα συμπτώματα επιμένουν μετά από τεκμηριωμένη εκκολπωματίτιδα.

Πότε πρέπει να ζητηθεί άμεσα ιατρική βοήθεια

Σε κάποιον με γνωστά εκκολπώματα ή υποψία εκκολπωματικής νόσου, ορισμένα συμπτώματα χρειάζονται **άμεση ιατρική αξιολόγηση**:

→ Έντονος ή επιδεινούμενος πόνος	→ Διάταση κοιλιάς & αδυναμία αποβολής	→ Αίμα στις κενώσεις
Έντονος ή επιδεινούμενος πόνος χαμηλά στην κοιλιά, πυρετός, επίμονοι έμετοι.	Μεγάλη διάταση της κοιλιάς, αδυναμία αποβολής κοπράνων ή αερίων.	Αίμα στις κενώσεις , ιδιαίτερα όταν είναι σε μεγάλη ποσότητα ή συνοδεύεται από ζάλη, ταχυκαρδία ή λιποθυμική τάση.

Αυτά τα σημεία μπορεί να αντιστοιχούν σε επιπλεγμένη εκκολπωματίτιδα ή σοβαρή αιμορραγία και **δεν πρέπει να υποτιμώνται**.

Τι πρέπει να κρατήσει ο ασθενής

Το πιο ουσιαστικό μήνυμα είναι ότι τα **εκκολπώματα από μόνα τους συνήθως δεν είναι επικίνδυνα**. Στους περισσότερους ανθρώπους παραμένουν σιωπηλά για χρόνια. Όμως, όταν εμφανιστούν συμπτώματα, αυτά μπορεί να ανήκουν σε διαφορετικά επίπεδα βαρύτητας: από χρόνια χαμηλό πόνο και ασταθείς κενώσεις, μέχρι οξεία εκκολπωματίτιδα, αιμορραγία, απόστημα, διάτρηση, συρίγγιο ή απόφραξη.